

Utbildningsvetenskaplig kärna 2, Verksamhetsförlagd utbildning, (1,5hp)

Studiehandledning

Kurskoder: 974GV6, 975GV7, 974GV6M, 975GV7M

Höstterminen 2021 vecka 41

Kursansvarig och examinator: Camilla Sandström Prytz

Kursmentor Åsa Howchin Wallén

Välkommen till kursen Utbildningsvetenskaplig kärna 2 Verksamhetsförlagd utbildning 1,5hp

Syftet med studiehandledningen är att underlätta studierna genom att tydliggöra kursens syften, mål och upplägg. Förutom information om kursens innehåll, litteratur och kursuppgifter omfattar studiehandledningen även information om examination och kursens bedömningsgrunder.

Lycka till med studierna!

Camilla Sandström Prytz, kursansvarig och examinator

Åsa Howchin Wallén, kursmentor

Kontaktuppgifter

Postadress till kursansvarig:

Institutionen för beteendevetenskap och lärande

Camilla Sandström Prytz

Linköpings universitet

581 83 LINKÖPING

Kursansvarig och examinator: Camilla Sandström Prytz, camilla.prytz@liu.se 013-28 17 31

Kursmentor: Åsa Howchin Wallén, asa.howchin-wallen@liu.se

VFU-koordinator: Madelene Liljegren, madelene.liljegren@liu.se 013-28 19 26

Kursadministratör: Anette Starborg anette.starborg@liu.se 013 – 28 69 57

Innehåll

Välkommen till kursen Utbildningsvetenskaplig kärna 2 Verksamhetsförlagd utbildning 1,5hp	2
Kontaktuppgifter	2
Innehåll	3
Verksamhetsförlagd utbildning Utbildningsvetenskaplig kärna 2, 1,5hp	5
974GV6 Kursbeskrivning och lärandemål	5
(Termin 1 år 7–9)	5
Lärandemål	5
975GV7 Kursbeskrivning och lärandemål	5
(Termin 1 gymnasiet)	5
Lärandemål	6
974GVM Kursbeskrivning och lärandemål	6
(Mattestudenter termin 3 eller 5 år 7–9)	6
Lärandemål	6
975GVM Kursbeskrivning och lärandemål	6
(Mattestudenter termin 3 eller 5 Gymnasiet)	6
Lärandemål	7
Kursintroduktion och kursdokument	7
Genomförande och planering av VFU-kurserna	8
Kursuppgift att genomföra under VFU	9
VFU-uppgift	9
VFU-uppgiftens syfte	9
Reflektionsuppgiften ska innehålla följande och utgå från Gibbs (1988) modell för reflektion, se nedan.	11
Gibbs reflektionmodell (1988)	11
VFU-seminarium	12
Checklista VFU	12
Bedömning, examination och betygsättning	13
Bedömning av lärarförmågor	13
Viktiga länkar	14
Bedömning av didaktiska och sociala lärarförmågor	15
Policy rörande fusk och plagiat	15
Vad händer vid fusk?	17
Utvärdering	17
Om problem uppstår	18

Obligatoriska litteratur	18
Referenslitteratur	18
Övrig litteratur	18
Bilaga 1 Auskultationsprotokoll VFU i UK2.....	19

Verksamhetsförlagd utbildning Utbildningsvetenskaplig kärna 2, 1,5hp

Ämneslärarprogrammet innehåller förutom de teoretiska kurserna också verksamhetsförlagda kurser. I dessa kurser utforskar studenten verksamheten ur olika perspektiv samt deltar i och ansvarar för att planera, genomföra, leda, följa upp och utveckla sin undervisning. Genom att delta i lärares vardagsarbete ges studenten möjlighet att utveckla sin undervisningsförmåga och att få insikt i yrkespraktikens olika krav. Med utgångspunkt i egen och auskulterad undervisning reflekterar studenten över sina erfarenheter i relation till lärarprofessionen.

Kursen är verksamhetsförlagd och består av praktisk tillämpning av olika lärarförmågor.

Nedan anges målen för din VFU-kurs – **var noga med att ta del av målen som rör din kurskod!** Det finns fyra olika kurskoder beroende på verksamhetsområde och ämne.

974GV6 Kursbeskrivning och lärandemål

(Termin 1 år 7–9)

Kursen introducerar och orienterar studenten till skolmiljön, skolans uppdrag och funktionssätt samt lärarprofession. Studenten övar sin förmåga att etablera kontakt och kommunicera med elever. Studenten övar sin förmåga att leda enskilda moment i den pedagogiska verksamheten samt sin förmåga att iaktta och följa upp handledarens strategier för att motivera elever.

Lärandemål

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna

- visa förmåga att leda enskilda moment i den pedagogiska verksamheten
- visa förmåga att iaktta och följa upp handledarens strategier för att motivera elever
- visa förmåga att agera ansvarsfullt i skolmiljön
- visa förmåga att etablera kontakt med eleverna

975GV7 Kursbeskrivning och lärandemål

(Termin 1 gymnasiet)

Kursen introducerar och orienterar studenten till skolmiljön, skolans uppdrag och funktionssätt samt lärarprofession. Studenten övar sin förmåga att etablera kontakt och

kommunicera med elever. Studenten övar sin förmåga att leda enskilda moment i den pedagogiska verksamheten samt sin förmåga att iaktta och följa upp handledarens strategier för att motivera elever

Lärandemål

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna

- visa förmåga att leda enskilda moment i den pedagogiska verksamheten
- visa förmåga att iaktta och följa upp handledarens strategier för att motivera elever
- visa förmåga att agera ansvarsfullt i skolmiljön
- visa förmåga att etablera kontakt med eleverna

974GVM Kursbeskrivning och lärandemål

(Mattestudenter termin 3 eller 5 år 7–9)

Kursen introducerar och orienterar studenten till skolmiljön, skolans uppdrag och funktionssätt samt lärarprofession. Studenten övar sin förmåga att etablera kontakt och kommunicera med elever. Studenten övar sin förmåga att leda enskilda moment i den pedagogiska verksamheten samt sin förmåga att iaktta och följa upp handledarens strategier för att motivera elever.

Lärandemål

- visa förmåga att medverka i planeringen och genomförandet av undervisningen i ett mindre ämnesområde
- visa förmåga att iaktta och följa upp handledarens strategier för att motivera elever
- visa förmåga att agera ansvarsfullt i skolmiljön
- visa förmåga att etablera kontakt med eleverna

975GVM Kursbeskrivning och lärandemål

(Mattestudenter termin 3 eller 5 Gymnasiet)

Studenten planerar, genomför och utvärderar ett begränsat undervisningsområde inom sitt ämne/-n samt övar sin förmåga att etablera kontakt och kommunicera med elever anpassat till målgrupp och situation. Studenten övar sitt ledarskap i klassrummet samt sin förmåga att iaktta och följa upp handledarens strategier för att motivera elever.

Lärandemål

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna

- planera, genomföra och utvärdera undervisning i ett begränsat undervisningsområde
- iaktta och följa upp handledarens strategier för att motivera elever
- anpassa kommunikationen till målgrupp och situation
- agera ansvarsfullt i skolmiljön

Kursintroduktion och kursdokument

Kursintroduktionen kommer ske online HT21 i Teams den **29/9 kl. 10:15 -12. Den gäller samtliga studenter!**

Du når Teams via ditt kursrum för VFU i UK2 i Lisam genom att klicka på Teams i vänsterspalt. Du når också Teams via följande länk:

<https://teams.microsoft.com/l/channel/19%3afes0AaEISsGSHQdeI6yyiHR18TXpvNcASgHBfOnP9201%40thread.tacv2/Allm%25C3%25A4nt?groupId=1df81f7c-52c8-4360-ac8c-5e1daa1e7b1c&tenantId=913f18ec-7f26-4c5f-a816-784fe9a58edd>

Testa gärna så att du kommer in i Teams i god tid innan kursintroduktionen! Du kan behöva begära åtkomst till Teamet.

Du kommer också få ett mail i god tid innan kursintroduktionen från kursansvarig Camilla Sandström Prytz och det går även att se när kursintroduktionen äger rum i Timeedit på följande länk:

<https://cloud.timeedit.net/liu/web/schema/ri16YXQ7686Z57Qm5X075316y4Y870616Y45Y3gQ3076X15Z38246Y664X786546Y3541Q7.html>

På TimeEdit hittar du också tider för det obligatoriska VFU-seminariet. Du når också ditt schema via Lisam.

Digitala frågestunder finns också utlagda inför din VFU där kursansvarig svarar på frågor och gör förtydliganden för de som önskar gruppvis. Detta sker också i Teams. Se TimeEdit för tider.

Alla kursdokument (Studiehandledning, omdömesformulär och handledarbrev) kommer finns senast två veckor innan kursstart i ditt kursrum för VFU i UK2. Kursdokumenten mailas

ut till din handledare av kursansvarig inför VFU. De går också att nå via Studieinformation på följande länk under rubriken "Övriga dokument" <https://liu.se/studieinfo/kurs/975gv7/ht-2021>

Genomförande och planering av VFU-kurserna

VFU:n genomförs på heltid under vecka 41. Tag kontakt med din handledare och presentera dig i god tid innan VFU:n startar. **Frågor som rör din placering under VFU besvaras av Madelen Liljegren som är VFU-koordinator** (madelene.liljegren@liu.se)

Se till att du har ett giltigt utdrag ur **belastningsregistret** tillgängligt, det ska du ta med dig till din VFU-plats redan första dagen. Det får inte vara äldre än ett år.

Det är viktigt att VFU:n planeras i samråd med handledaren samt utifrån VFU-skolans verksamhet och möjlighet att tillgodose målen för aktuell VFU-kurs. Viktigt är också att ta del av VFU uppgiftens utformande så att den blir möjlig att genomföra under VFU. Under VFU:n deltar studenten i en lärares ordinarie verksamhet och i övriga aktiviteter vid skolan.

Generellt gäller att:

- Studenten ingår i arbetslaget och är med i det dagliga planerings- och uppföljningsarbetet.
- Handledaren arbetar tillsammans med studenten och tydliggör sina överväganden och strategier, det vill säga delar med sig av sina praktikgrundade kunskaper.
- Handledaren ansvarar för att vägleda studenten i läraryrket.
- Handledaren följer upp studentens undervisning och övriga arbete i pedagogiska samtal och hjälper studenten att bearbeta och reflektera över sina erfarenheter.

VFU-kursen planeras med hjälp av följande punkter:

- Studenten planerar VFU:n tillsammans med handledaren. Omdömesformuläret och kursbeskrivningen (= kursplanen) är ramarna för VFU:ns genomförande. Börja med att gå igenom det tillsammans och se till att ni har en gemensam tolkning av formulär och kursbeskrivning/ kursplan.
- VFU-kursen inleds med auskultationer av handledarens undervisning som förberedelse till den egna undervisningen. Auskultationer kan även, efter överenskommelse, genomföras hos andra lärare än handledaren. Det är också intressant och lärorikt att under en dag följa en lärare och under en annan dag följa en klass.

- En tidsmässig planering görs där följande aktiviteter läggs in: auskultationer, egen undervisning inklusive planeringstid, konferenser etc., tid för pedagogiska samtal och utvärdering, information om skolans olika funktioner. Tid för VFU-uppgift läggs också in.

Om studenten är sjuk ska hen ta igen förlorade VFU-dagar. Om handledaren är sjuk eller av annat skäl är ledig så behöver studenten ha en tillfällig ”handledare”, eller så måste studenten ta igen tiden. Kontakta kursansvarig om din handledare blir sjuk.

Kursuppgift att genomföra under VFU

Följande kursuppgift ska genomföras av samtliga studenter under VFU vecka 41. Uppgiften behandlas under respektive grupps VFU-seminarium samt lämnas också in skriftligt i Lisam under inlämningar senast fredag vecka 42, alltså den 22/10. För tider och lokaler för VFU-seminarium, se TimeEdit. **OBS! VFU- seminarierna sker på Campus Valla!**

Kursuppgiften utgör också ett underlag för kursansvarigs forskning varför det är viktigt att du i din kursuppgift inledningsvis ger ditt medgivande till att din kursuppgift används i detta syfte. Den kommer självklart att anonymiseras. Inled din framställning med att ange om jag får tillåtelse att använda den eller inte.

För mer information kring god forskningsetik, se följande länk:

https://www.vr.se/download/18.7f26360d16642e3af99e94/1540219023679/SW_ALLEA_Den_europeiska_kodexen_f%C3%B6r_forskningens_integritet_digital_FINAL.pdf

VFU-uppgift

VFU-uppgiften består av två delar, en praktisk som du genomför under din VFU vecka 41, och en teoretisk där du reflekterar kring de erfarenheter du gjort i den praktiska delen under VFU.

VFU-uppgiftens syfte

- Att få syn på sig själv som ledare i den pedagogiska verksamheten inför kommande VFU-perioder och yrkesprofession
- Att, med hjälp av seminarieledare och kurskamrater, identifiera vad som är **olika strategier** i att leda undervisning (dvs rikta uppmärksamhet mot vad andra gör)

- Att försöka identifiera och reflektera och hur dina handlingsstrategier kan påverka eleverna i en undervisningssituation (dvs riktar mot dig själv och få syn på hur du gör)
- Att träna din förmåga att se koppling mellan teori och praktik

I den praktiska delen ska du genomföra följande:

Genomföra en lektionsstart under minst 10 minuter tre gånger under VFU-perioden.

- Presentera innehållet i en planerad lektion som utgår från styrdokumentet
- Genomföra momentet minst tre gånger under VFU vecka 41

Om du påbörjade din lärarutbildning HT21 gäller:

Lektionen kan vara planerad av din handledare och genomförs sedan av din handledare i sin helhet efter att du har introducerat den.

Om du är mattestudent och redan genomfört en VFU-period gäller att du planerar och genomför hela lektioner och reflekterar kring dessa.

I den skriftliga delen ska du redogöra och reflektera kring följande: Reflektera kring några av de erfarenheter du har gjort under din VFU-vecka med betoning på lärares ledarskap och kursmålet att leda ett moment, se upplägg ovan. Du ska visa förmåga och reflektera över att leda enskilda moment i undervisningen. Uppgiften knyter an både till det kursinnehåll och de lärandemål som finns i VFU-kursen och syftar till att påbörja utvecklingen av ditt professionella yrkeskunnande då teori och praktik möts. Den syftar också till att du inför dig själv ska synliggöra och verbalisera de erfarenheter du gör under din VFU för att därigenom börja att skapa förståelse för din egen praktik, din roll som ledare i klassrummet samt påbörja en utveckling av ditt yrkesspråk. Ytterligare ett syfte är att du ska byta från elev-till lärarperspektiv och framföra något inför en klass/grupp.

Betoningen kommer att ligga på ledarskap i klassrummet och hur du uppfattar att det är att leda ett enskilt moment, alternativt flera sammanhållna moment, i undervisningen.

Reflektionsuppgiften ska innehålla följande och utgå från Gibbs (1988) modell för reflektion, se nedan.

- Inled med att skriva om du ger ditt samtycke eller inte till att din kursuppgift ingår i kursansvarigs forskning. Kursansvarig kommer att berätta mer om det på kursintroduktionen. Information kommer också finnas på Lisam.
- Utgå från det moment där du var den som var ledare av ett enskilt moment alt. flera sammanhållna moment i den pedagogiska verksamheten samt reflektera i enlighet med Gibbs analysmodell (1988), se nedan. Du svarar alltså på de frågorna som finns i analysmodellen!

1. Vad hände?
2. Vad tänkte du? Vad kände du?
3. Vad var positivt?
4. Vad kan du lära dig av detta?
5. Kunde du ha gjort på något annat sätt? Hur gör du nästa gång?
6. Var det någon skillnad mellan första gången du genomförde momenten och sista? Utveckla och problematisera!

Gibbs reflektionmodell (1988)

Omfång: Max 800 ord. Reflektionsuppgiften lämnas in på Lisam under inlämningar i mappen OBL1 senast en vecka efter VFU:n har avslutats, dvs fredag vecka 42. Ett utkast av uppgiften tas med till det **obligatoriska VFU-seminariet**. För tider och lokaler, se TimeEdit. Under VFU-seminariet diskuterar vi de erfarenheter du gjort utifrån det utkast du har med dig av reflektionsuppgiften. Detta sker i mindre grupper samt i storgrupp där vi utgår från Gibbs reflektionsmodell, se nedan.

Lärandestöd: Auskultera hos din handledare under din VFU och ser hur din handledare gör när hen leder undervisning. Diskutera och reflektera tillsammans med din handledare. Vad får du syn på? Hur gör din handledare? Använd gärna bilaga 1, auskultationsprotokoll, som stöd.

Krav på språk och formalia i examinationsuppgiften: Språket följer svenska skrivregler. Referenshantering är i huvudsak korrekt enligt ett vedertaget referenssystem (antingen APA, Harvard eller Oxford). Referera till styrdokument, Lärares yrkesetiska principer samt Gibbs modell i första hand.

Seminariet bedöms utifrån omdömet ”deltagit”, vilket förutsätter att de uppgifter som ska tas med till seminariet tas med och lämnas in. Ett aktivt deltagande på seminariet krävs också. De som ej deltar vid ordinarie tillfälle får delta vid ett extra seminarietillfälle. Kontakta kursansvarig för mer information.

VFU-seminarium

Efter avslutad VFU kommer ett examinerande och således obligatoriskt VFU- seminarium att genomföras gruppvis, för tider och lokaler, se TimeEdit och Lisam. Under VFU-seminariet delger ni varandra i grupp de erfarenheter ni fått under VFU. Vi reflekterar sedan tillsammans över era svar i helgrupp. Seminariet sker på Campus Valla.

Som bilaga i studiehandledningen finns ett exempel på auskultationsprotokoll. Använd gärna det för att systematisera det ni iakttar och upplever under er VFU, det är tänkt som ett stöd och som ett underlag inför VFU-seminariet.

Checklista VFU

Att tänka på:

- Kom i tid till arbetet på skolan samt lektioner. Du deltar i handledarens hela arbetsdag.

- Följ regler på skolan t.ex. lokala regler om förbud mot keps/mössa, mobilförbud mm. Tobak i alla former är förbjudet på skolor.
- Meddela alltid eventuell frånvaro till handledare eller arbetslag.
- Arbeta med de delar som finns med i omdömesformuläret. Du har rätt till att bli informerad om handledarens omdöme innan avslutad VFU.
- Ta alla tillfällen som ges att öva för att sedan prövas
- Vid problem, hör av dig till kursansvarig Camilla Sandström Prytz och/eller VFU-teamet Madelene Liljegren
- Ha med belastningsregistret första dagen på din VFU

Bedömning, examination och betygsättning

Samtliga kurser examineras genom individuell bedömning av:

TLF1	Tillämpade lärarförmågor	U, G	1.5 hp
OBL1	Obligatoriskt moment, deltagit i seminarium	D	0 hp

Underlag för bedömning, s.k. omdömesformulär, fylls i av handledare och skickas per post till kursansvarig senast en vecka efter avslutad VFU. Omdömet fylls i enskilt av handledaren kommuniceras med studenten efter ifyllandet. Ta gärna en kopia på ditt omdöme.

Vid underkänt betyg på VFU har studenten rätt till ytterligare två provningstillfällen. Hur detta sker samt under vilken tid bestäms i samråd med examinator Camilla Sandström Prytz och VFU-koordinator Madelene Liljegren. Kursansvarig kontaktar då studenten.

Bedömning av lärarförmågor

Generellt för VFU gäller att:

Examinationsprocessen börjar med att handledaren och studenten informerar sig om *kursplan, ramar för VFU:ns genomförande, kursuppgifter* och *omdömesformulär*. Dessa dokument är underlag för ett inledande samtal där handledaren och studenten tillsammans planerar VFU:ns innehåll och upplägg. Vid detta tillfälle konkretiseras och diskuteras också

omdömesformuläret och man kommer överens om när och hur *övning* och *prövning* av studentens lärarförmågor skall ske. Det är viktigt att det blir god balans mellan övning och prövning så att studenten får tillräckligt med utrymme för övning och att handledaren får tillräckligt med utrymme för prövning. För att underlätta och förbereda omdömet är det en fördel att genomföra formativa utvärderingar under VFU:ns gång, gärna med omdömesformuläret som utgångspunkt för diskussionen.

Prövningen förläggs om möjligt till slutet av vecka 41 och bör vare sig inskränkas till enstaka moment/ lektioner eller ske under en oproportionerligt lång period (dvs hela veckan). Avsätts alltför lång tid till prövning kan det hindra den studerande att få tillräcklig tid för övning. Prövningsperioden bör vara representativ för studentens övning av lärarförmågor.

När prövningen är genomförd fyller handledaren i omdömesformuläret. Handledaren delger studenten sitt omdöme. Omdömesformuläret skrivs under av handledaren och skickas till examinator (se adress på omdömesformuläret) **senast en vecka** efter avslutad VFU.

Viktiga länkar

VFU-hemsidan: <https://liu.se/artikel/verksamhetsforlagd-utbildning-vid-lararutbildningen>

I din lärarutbildning ingår 20 veckor verksamhetsförlagd utbildning. Det finns vissa grundöverenskommelser kring VFU som är viktigt att du som student känner till och har läst igenom innan VFU: n. På länken finns all VFU-information som du behöver samlad. Gäller för alla kommande VFU-perioder också.

Valwebb: <https://www.student.liu.se/program/student/valwebb?l=sv> Här kan du se din studiegång, din VFU-placering samt göra ditt ämnesval.

Studieinformation: <https://liu.se/studieinfo/> Här kan du hitta information om fristående kurser, programkurser och program.

Lisam, kursrum för VFU Utbildningsvetenskaplig kärna 2, Verksamhetsförlagd utbildning, 1,5 hp. https://liuonline.sharepoint.com/sites/Lisam_974GV6_2021HT_S7/

Här finns information som rör kursen samt kursdokument som du måste ta del av. Tänk på att det är **olika kursrum** för Utbildningsvetenskaplig kärna 2, Utveckling och lärande, 8,5 hp (kurskod 975G07) och kursrummet för VFU i UK2 (Utbildningsvetenskaplig kärna 2, Verksamhetsförlagd utbildning, 1,5 hp)

Bedömning av didaktiska och sociala lärarförmågor

Examinationsprocessen börjar med att handledaren och studenten informerar sig om *kursplan*, *ramar för VFU:ns genomförande*, *portfolio* och *omdömesformulär*. Tillsammans med studentens *individuella utvecklingsplan* är dessa dokument underlag för ett inledande samtal där handledaren och studenten tillsammans planerar VFU:ns innehåll och upplägg. Vid detta tillfälle konkretiseras och diskuteras också omdömesformuläret och man kommer överens om när och hur *övning* och *prövning* av studentens lärarförmågor skall ske. Det är viktigt att det blir god balans mellan övning och prövning så att studenten får tillräckligt med utrymme för övning och att handledaren får tillräckligt med utrymme för prövning. För att underlätta och förbereda omdömet är det en fördel att genomföra formativa utvärderingar under VFU:ns gång, gärna med omdömesformuläret som utgångspunkt för diskussionen.

Prövningen förläggs om möjligt till den andra halvan av VFU-perioden och bör vara sig inskränkt till enstaka lektioner eller ske under en oproportionerligt lång period. Avsätts alltför lång tid till prövning kan det hindra den studerande att få tillräcklig tid för övning. Prövningsperioden bör vara representativ för studentens övning av lärarförmågor.

När prövningen är genomförd fyller handledaren i omdömesformuläret. Handledaren delger studenten sitt omdöme. Omdömesformuläret skrivs under av handledaren och skickas till examinator (se adress på omdömesformuläret) **senast en vecka** efter avslutad VFU.

Policy rörande fusk och plagiat

På senare år har det inom Lärarprogrammets olika delar lagts ökad vikt vid vetenskapligt skrivande. Uppsats- och rapportskrivande återkommer därför som ett centralt moment i många kurser. Tyvärr har det parallellt med denna utveckling också skett en ökning av antalet fall av uppsatsplagiat, både inom universitetet och i skolan, vilket bland annat kan hänföras till tillgängligheten av olika former av hemsidor och färdiga uppsatser på Internet.

Den definition av fusk och plagiat som Linköpings universitets disciplinnämnd utgår ifrån finns i Högskoleförordningen (10 kap. 1 §): Disciplinära åtgärder får vidtas mot studenter som

med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid prov eller när studieprestation annars skall bedömas...¹

---

¹ Citerat i Hult, Åsa och Håkan Hult. 2003. *Att fuska och plagiera – ett sätt att leva eller ett sätt att överleva?* CUL-rapporter nr. 6. Linköping: Linköpings universitet, s. 11.

Enligt Hult och Hult är alltså fusk och plagiat en medveten handling, men det finns däremot inga objektiva kriterier för vad som räknas som sådant. Det beror helt enkelt på i vilket sammanhang denna handling företagits, och vilka instruktioner läraren gett.²

När vi på lärarutbildningen ska bedöma vad som är plagiat utgår vi från vad universitetets disciplinnämnd bedömt vara plagiat i några tidigare fall, och det visar sig att detta stämmer väl överens med vad lärare och studenter vid universitetet anser vara plagiat/fusk.³ Givet ovanstående definition av fusk och plagiat kan säkert många ”snedsteg” vara grännsfall, men i följande stycke räknar vi upp de handlingar som vi anser bryter mot vetenskaplig kod såväl som universitetets regelverk.

Ett plagiat är något som studenten 1) *inte har skrivit själv*, utan som har tagits från någon annan författare – antingen genom att skriva av eller att kopiera från en källa, t.ex. en bok, artikel eller hemsida – och som 2) *saknar en ordentlig källhänvisning* som visar var det avskrivna/kopierade har sitt ursprung. Det står naturligtvis studenten fritt att referera och citera källor – det ska man göra i en vetenskaplig uppsats – men det måste klart framgå vilka dessa källor är. Studenten måste ge originalkällorna erkännande för den information som de står för. Nu ska detta inte överdrivas genom att ha en not eller parentes efter varje ord eller mening, utan man kan samla ihop flera källhänvisningar i samma not/parentes efter ett kortare avsnitt. Dock ska man alltid ha en källhänvisning med sidor direkt efter ett citat.

Långa stycken av en *hemtentamen/ uppsats* utan källhänvisningar leder till misstanke om plagiat, t.ex. att uppsatsen skulle vara tagen från någon databas på Internet. Bland de uppsatser som blivit fällda för plagiat i disciplinnämnden kan man notera att där nästan helt saknas källhänvisningar, och de få som finns är ofta vilseledande, d.v.s. de leder till fel källor. Som verktyg för att komma tillrätta med plagiat använder vi oss av databasen URKUND, till vilken studentens uppgifter skickas.⁴ Denna nättjänst kan dock inte svara på om en text är plagierad eller ej, men visar på delar av texten som bör kontrolleras för att kunna avgöra om det rör sig om plagiat.

Kunskapssyn, lärande och didaktik

Till sist kan det vara på sin plats att koppla frågan om fusk och plagiat till kunskapssyn och lärande. Plagiat är ett uttryck för att studenten fokuserar på att klara kurser och få betyg på ett

---

² Hult och Hult 2003 s. 11.

³ Se Hult och Hult 2003 s. 29, 33.

⁴ URKUND är en skandinavisk databas och nättjänst för att motverka plagiat som har utvecklats i samarbete med pedagogiska institutionen vid Uppsala universitet. För mer information, se www.orkund.se.

felaktigt sätt. För den student som i första hand vill *lära sig* blir examinationstillfället ett lärtillfälle.⁵ För alla studenter – och kanske speciellt blivande lärare – bör bildning gå före utbildning, och sett från den synvinkeln är själva *skrivprocessen* något av det mest lärorika man kan ägna sig åt.

Ökningen av uppsatsplagiat i skolan ställer också nya krav på dem som läser på Lärarprogrammet. Mycket talar för att dagens och framtidens lärare behöver vara kompetenta användare av informations och kommunikationsteknik och dessutom goda vetenskapliga skribenter och stilister, bl.a. för att kunna känna igen och stävja olika former av plagiat. Men lärare behöver även omfatta och förmedla en kunskapssyn där skrivande som process och lärtillfälle betonas.

Vad händer vid fusk?

Misstanke om fuskförsök anmäls till universitetets rektor och ärendet behandlas i universitetets disciplinnämnd. Nämnden består av universitetets rektor, en lagfaren ledamot, en lärarrepresentant och två studeranderepresentanter.

En varning eller avstängning från undervisning och examination i upp till sex månader kan bli följden av fuskförsök. Den vanligast utdömda påföljden är två månaders avstängning. Vid beslut om avstängning meddelas berörda institutioner inom Linköpings Universitet och CSN. Avstängning gäller från och med den dag då beslutet tas. Universitetet ser lika allvarligt på fusk vid laboration, hemtentamen, uppsatsskrivning etcetera, som på fusk vid skriftlig tentamen.

Utvärdering

Kursen utvärderas i Evaluate. Ändringar som genomförts utifrån tidigare kursvärderingar redovisas på kursintroduktionen. För att ta del av tidigare kursvärderingar, gå till följande länk: <https://admin.evaluate.liu.se/search?lang=sv>

---

⁵ Hult och Hult 2003 s. 17.

Om problem uppstår

I första hand tas problemet upp med handledaren. Om behov föreligger kontaktas **i första hand** kursansvarig/ examinator Camilla Sandström Prytz via mail, camilla.prytz@liu.se (enklast), telefon 013-28 17 31 och/ eller VFU-koordinator Madelene Liljegren madelene.liljegren@liu.se telefon 013- 28 19 26

Obligatoriska litteratur

Lärares yrkesetiska principer

<https://www.lr.se/stod--rad/for-dig-som-larare/yrkesetik-for-larare> (210811)

eller som pdf

https://www.lr.se/download/18.3a70d97b16d6f8abd8ec9e4/1571063643735/larares_yrkesetik_fickfolder_LRBRO109SAM_200811.pdf (210811)

Skolverket. (2011). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011: Reviderad 2019*. <https://www.skolverket.se/publikationer?id=4206>

Skolverket (2011). *Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskola 2011: reviderad 2019*.

<https://www.skolverket.se/undervisning/gymnasieskolan/laroplan-program-och-amnen-i-gymnasieskolan/laroplan-gyll-for-gymnasieskolan>

Referenslitteratur

Kurslitteratur och ämnesdidaktisk litteratur från tidigare teorikurser

Övrig litteratur

Den europeiska kodexen för forskningens integritet (2018) ALLEA – All European Academies, Berlin 2018

Gibbs, Graham. (1988). *Learning by Doing: A guide to teaching and learning methods*. Oxford: Further Education Unit, Polytechnic

Bilaga 1 Auskultationsprotokoll VFU i UK2

Student	
Datum	
Tid	
Skola	
Ämne	
Antal elever (pojkar/flickor)	Antal flickor Antal pojkar
Hur inleds lektionen	
Lärandeaktivitet och arbetsätt (genomgång, eget arbete, grupparbete osv) Hur fördelas tiden mellan olika moment/lärandeaktiviteter	
Hur motiverar läraren eleverna?	
Hur avslutas lektionen?	

Anknyt till aktuella styrdokument, didaktiska teorier och modeller samt pedagogisk psykologi

Samtala gärna med läraren du observerat om vilka mål hen hade med lektionen och vilka didaktiska val hen har gjort.

Stödfrågor

1. Hur inleds lektionen?
2. Hur avslutas den?
3. Finns det en tydlig struktur? Hur ser den ut? Beskriv och motivera vad nyttan av strukturen kan vara.

4. Vilket klassrumsklimat råder? Beskriv och motivera
5. Vilka tecken på lärande kan du upptäcka hos eleverna?
6. Hur motiverar läraren eleverna? Vilka strategier använder hen? Koppla till aktuell kurslitteratur i UK2.
7. Hur fördelas frågor och talutrymme i klassen? (Genus, hur mycket talutrymme har läraren, hur mycket talutrymme får eleverna?)
8. Egen reflektion